

301

D E K R E T

z dnia 16 listopada 1945 r.
o postępowaniu doraźnym.

Na podstawie ustawy z dnia 3 stycznia 1945 r. o trybie wydawania dekretów z mocą ustawy (Dz. U. R. P. Nr 1, poz. 1) — Rada Ministrów postanawia a Prezydium Krajowej Rady Narodowej zatwierdza, co następuje:

Art. 1.

1) Postępowaniu doraźnemu podlegają następujące przestępstwa przewidziane w kodeksie karnym 1932 r.:

1) zbrodnie, określone w rozdziale XXXIII (sprowadzenie niebezpieczeństwa powszechnego);

2) zabójstwo z art. 225;

3) kradzież z art. 257 § 1 i przywłaszczenie z art. 262 §§ 1 i 2, jeżeli sprawca dopuścił się czynu:

a) na szkodę Państwa, samorządu, instytucji prawa publicznego, przedsiębiorstwa państwowego, samorządowego, albo znajdującego się pod zarządem państwowym lub samorządowym bądź organizacji społecznej o znaczeniu ogólnopaństwowym lub

b) w stosunku do mienia, będącego przedmiotem przewozu publicznymi środkami komunikacji bądź znajdującego się w pomieszczeniach lub urządzeniach związanych z ruchem tych środków komunikacji, lub

c) będąc zaopatrzonej w broń lub

d) przywłaszczając sobie uprawnienia urzędnika;

4) kradzież rozbójnicza z art. 258;

5) rozbój z art. 259;

6) przestępstwa urzędnicze z art. 286 §§ 1 i 2;

7) sprzedajność urzędnika z art. 290.

(2) Ponadto podlegają postępowaniu doraźnemu przestępstwa, przewidziane w art. 22, 23 i 29 ust. (1) dekretu z dnia 16 listopada 1945 r. o przestępstwach szczególnie niebezpiecznych w okresie odbudowy Państwa (Dz. U. R. P. Nr 53, poz. 300).

(3) Przestępstwo poddane postępowaniu doraźnemu (ust. (1) i (2)) ulega ukaraniu w tym postępowaniu, jeżeli je popełniono w czasie mocy obowiązującej niniejszego dekretu.

(4) Postępowania doraźnego nie stosuje się do przestępstw popełnionych przez osoby podlegające odpowiedzialności przed sądami wojskowymi.

Art. 2.

(1) Za przestępstwa, podlegające rozpoznaniu w postępowaniu doraźnym, wymierza się bez względu na to, jakie kary przewidziane są w ustawie za dane przestępstwo, następujące kary zasadnicze:

a) karę śmierci lub

b) karę więzienia dożywotniego lub

c) karę więzienia na czas nie krótszy od 1 roku oraz

d) karę grzywny w przypadkach przewidzianych w art. 42 § 2 kodeksu karnego 1932 r.

(2) Nie można jednak wymierzyć kary niższej od najniższej kary przewidzianej w ustawie za dane przestępstwo.

Art. 3.

W postępowaniu doraźnym orzeka sąd w składzie jednego sędziego apelacyjnego lub okręgowego, jako przewodniczącego, i dwóch ławników.

Art. 4.

(1) Prezes właściwego sądu apelacyjnego wyznacza niezbędną ilość sędziów apelacyjnych lub okręgowych do wydziału sądu okręgowego, powołanego do rozpoznawania spraw w postępowaniu doraźnym. Jednego z wyznaczonych sędziów prezes ustanawia przewodniczącym wydziału.

(2) Ławników, spośród obywateli polskich w wieku co najmniej lat 25 nieskazitelnego charakteru, wyznacza prezydium wojewódzkiej rady narodowej, właściwej ze względu na siedzibę sądu okręgowego.

(3) Ławnicy w sprawowaniu swego urzędu są niezawiśli i podlegają tylko ustawom.

(4) Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości określi bliżej tryb powoływania ławników oraz ich prawa i obowiązki.

Art. 5.

W postępowaniu doraźnym stosuje się przepisy kodeksu postępowania karnego, o ile przepisy niniejszego dekretu nie stanowią inaczej.

Art. 6.

Postępowanie doraźne stosuje się wyłącznie do przestępstw podlegających temu postępowaniu z pominięciem wszelkich innych przestępstw zarzuconych oskarżonemu, a ściąganych w innym trybie.

Art. 7.

Postępowanie doraźne jest niedopuszczalne przeciwko osobom, które w chwili popełnienia przestępstwa nie ukończyły lat 17, kobietom brzemiennym oraz osobom, w stosunku do których zachodzi wątpliwość co do ich poczytalności.

Art. 8.

O każdym czynie zawierającym cechy przestępstwa, podlegającego postępowaniu doraźnemu, organa powołane do ścigania przestępstw zawiadamiają niezwłocznie prokuratora sądu okręgowego, przesyłając lub komunikując mu przy tym zebrane lub posiadane wiadomości i dowody.

Art. 9.

(1) W sprawach o przestępstwa podlegające postępowaniu doraźnemu zastosowanie aresztu tymczasowego jest obowiązkowe.

(2) Aresztowanie tymczasowe zarządza prokurator.

Art. 10.

(1) Postępowanie doraźne odbywa się bez śledztwa. Prokurator może przeprowadzić dochodzenie bądź bezpośrednio bądź za pośrednictwem Milicji Obywatelskiej bądź też zwracać się o dokonanie poszczególnych czynności sądowych do sędziów śledczych lub sądów grodzkich.

(2) W toku dochodzenia prokurator może przesłuchiwać świadków pod przysięgą (art. 254 § 1 lit. d) i e) k. p. k.).

Art. 11.

(1) Jeżeli dochodzenie nie zostało lub nie zostanie wszczęte przez prokuratora, dochodzenie mogą prowadzić organa bezpieczeństwa publicznego, które przekazują po jego zakończeniu akta sprawy właściwemu prokuratorowi.

(2) Prokurator sprawuje nadzór nad dochodzeniem prowadzonym przez organa bezpieczeństwa publicznego.

Art. 12.

Jeżeli sprawy należą do właściwości kilku sądów, właściwy jest sąd, do którego najpierw wniesiono akt oskarżenia.

Art. 13.

W przypadkach, w których ze względu na okoliczności czynu nie należy przewidywać wymierzenia szczególnie surowej kary albo w których od chwili popełnienia przestępstwa upłynął długi okres czasu albo w razie szczególnie zawiłych okoliczności sprawy, sąd właściwy do orzekania w trybie postępowania doraźnego może na wniosek prokuratora przekazać sprawę na drogę postępowania zwyczajnego.

Art. 14.

(1) Akt oskarżenia powinien być wniesiony w ciągu 30 dni od dnia ujęcia oskarżonego.

(2) Akt oskarżenia powinien zawierać wniosek o rozpoznanie sprawy w postępowaniu doraźnym.

(3) Sprzeciw przeciwko aktowi oskarżenia jest niedopuszczalny.

Art. 15.

(1) W ciągu 24 godzin po otrzymaniu aktu oskarżenia przewodniczący wyznacza termin rozprawy głównej i zarządza potrzebne doręczenia i wezwania.

(2) W razie obłożnej choroby oskarżonego wyznaczenie rozprawy może nastąpić po jego powrocie do zdrowia.

(3) Przepisu art. 293 k. p. k. nie stosuje się; termin określony w art. 296 k. p. k. skraca się do 3 dni.

(4) Przewodniczący postanawia w przedmiocie sprowadzenia dowodów podanych przez oskarżonego.

(5) Jeżeli zachodzi obawa uchylenia się świadka lub biegłego od stawienia, przewodniczący może zabezpieczyć jego przybycie na rozprawę, zarządzając przymusowe sprowadzenie go bez względu na ograniczenie przewidziane w art. 117 k. p. k.

Art. 16.

(1) Na rozprawie głównej oskarżony musi mieć obrońcę.

(2) Jeżeli oskarżony nie ma obrońcy z wyboru, przewodniczący wyznacza mu obrońcę z urzędu.

(3) Powództwo cywilne jest niedopuszczalne.

(4) Zapiski dochodzenia oraz inne części akt sprawy, wolno odczytywać na rozprawie w przypadkach określonych w art. 340 k. p. k.

Art. 17.

(1) Po odbyciu narady sąd niezwłocznie wydaje wyrok; odroczenie ogłoszenia sentencji wyroku jest niedopuszczalne.

(2) Wyrok powinien być uzasadniony na piśmie w ciągu 24 godzin po jego ogłoszeniu.

(3) Wyroki i postanowienia sądu nie podlegają zaskarżeniu.

(4) Sąd wymierza karę śmierci tylko w przypadku jedniomyślności zarówno co do winy jak i co do zastosowania kary śmierci.

Art. 18.

O każdym wykonanym wyroku śmierci należy podać do powszechnej wiadomości przez obwieszczenie w prasie lub w inny sposób z wymienieniem osoby skazanego tudzież istoty, miejsca i czasu przestępstwa.

Art. 19.

(1) W razie wznowienia postępowania sprawa nie może być poraz wtóry sądzona w postępowaniu doraźnym.

(2) O wznowieniu postępowania rozstrzyga sąd apelacyjny.

Art. 20.

Wykonanie niniejszego dekretu porucza się Ministrom: Sprawiedliwości i Bezpieczeństwa Publicznego.

Art. 21.

(1) Dekret niniejszy wchodzi w życie po upływie 10 dni od dnia ogłoszenia i traci moc obowiązującą z dniem, który określi rozporządzenie Rady Ministrów.

(2) Na czas obowiązywania niniejszego dekretu zawieszają się moc obowiązującą rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 19 marca 1928 r. o postępowaniu doraźnym (Dz. U. R. P. Nr 33, poz. 315).

Prezydent Krajowej Rady Narodowej
Bolesław Bierut

Prezes Rady Ministrów
włz Władysław Gomułka

Minister Sprawiedliwości
Henryk Świątkowski

Minister Bezpieczeństwa Publicznego
Stanisław Radkiewicz

302

D E K R E T

z dnia 16 listopada 1945 r.

o utworzeniu i zakresie działania Komisji Specjalnej do walki z nadużyciami i szkodnictwem gospodarczym.

Na podstawie ustawy z dnia 3 stycznia 1945 r. o trybie wydawania dekretów z mocą ustawy (Dz. U. R. P. Nr 1, poz. 1) — Rada Ministrów postanawia, a Prezydium Krajowej Rady Narodowej zatwierdza, co następuje:

Art. 1.

Do wykrywania i ścigania przestępstw, godzących w interesy życia gospodarczego lub społecznego Państwa, a zwłaszcza; przywłaszczenia, grabieży mienia publicznego albo będącego pod zarządem publicznym, korupcji, łapownictwa, spekulacji i t. zw. szabrownictwa — powołuje się Komisję Specjalną do walki z nadużyciami i szkodnictwem gospodarczym, zwaną w dalszym ciągu niniejszego dekretu Komisją Specjalną.

Art. 2.

Komisja Specjalna lub jej delegatura upoważniona jest do przyjmowania od każdego obywatela doniesień o przestępstwach ściganych w trybie niniejszego dekretu.

Art. 3.

(1) Komisja Specjalna składa się z przewodniczącego oraz 8 członków.

(2) Przewodniczącemu Komisji mianuje Prezydium Krajowej Rady Narodowej.

(3) Członków Komisji mianuje Prezydium Krajowej Rady Narodowej po jednym z pośród kandydatów, przedstawionych przez:

- a) Prezesa Rady Ministrów,
- b) Ministra Sprawiedliwości,
- c) Ministra Obrony Narodowej,
- d) Ministra Bezpieczeństwa Publicznego,
- e) Ministra Administracji Publicznej,

- f) Dyrektora Biura Kontroli przy Prezydium Krajowej Rady Narodowej,
- g) Centralną Komisję Związków Zawodowych,
- h) Związek Samopomocy Chłopskiej.

Art. 4.

(1) Organem wykonawczym Komisji Specjalnej jest biuro wykonawcze.

(2) Członków biura wykonawczego powołuje Prezydium Krajowej Rady Narodowej według swego uznania.

Art. 5.

(1) Komisja Specjalna może tworzyć delegatury.

(2) Delegatury mogą być stałe dla pewnych okręgów administracyjnych, bądź też czasowe — dla załatwienia określonych spraw.

Art. 6.

(1) Stała delegatura Komisji Specjalnej składa się z 3—5 członków wyznaczonych przez Komisję Specjalną według jej uznania.

(2) W skład delegatury stałej mogą wchodzić ponadto specjalnie w tym celu upoważnieni członkowie biura wykonawczego Komisji Specjalnej.

(3) W przypadku przewidzianym w ust. (2) przewodniczącym delegatury stałej jest członek biura wykonawczego Komisji Specjalnej.

Art. 7.

Delegatura czasowa składa się z członków wyznaczonych przez Komisję Specjalną według jej uznania.